

BERLINI GYORS – A HÉT FŐ HÍREI HÉTFŐN

2024. január 22.

1. Demokráciapárti tömegtüntetések Németországban

Több százezren vonultak az utcára a hétvégén Németország-szerte a demokrácia mellett és a szélsőjobb oldali politika előretörése ellen tüntetve. Rendőrségi becslések szerint Berlinben és Münchenben is nagyságrendileg körülbelül 100-100 ezer ember vett részt a tüntetéseken. A meghatározó német pártok vezető politikusai támogatták a tüntetéseket, többen részt is vettek azokon. Frank-Walter Steinmeier szövetségi elnök videóüzenetben fordult a Berlinben felvonulókhoz, köszönetet mondva nekik a demokrácia iránti elkötelezettségükért. *„Ezek az emberek mindannyiunknak bátorságot adnak. Megvédik köztársaságunkat és alkotmányunkat annak ellenségeivel szemben. Megvédik emberségünket”*. Amire most szükség van, az az összes demokrata szövetsége. *„Demokráciánk jövője nem az ellenfelek erején múlik – hanem azok erején, akik a demokráciát védik. Mutassuk meg, hogy együtt erősebbek vagyunk.”* – szögezte le üzenetében a német államfő. Friedrich Merz, CDU pártelnök is méltatta a jobboldali szélsőségek elleni országos tüntetéseket, ugyanakkor óva intett attól, hogy az AfD-t náci pártként bélyegezzék meg. *„Meglátásom szerint rendkívül biztató jele a németországi demokráciának, hogy ilyen sokan az utcára vonulnak”* – jelentette ki Merz az ARD-nek adott interjújában.

Merz ugyanakkor ellentmondott Hendrik Wüst (CDU) észak-rajna-vesztfáliai miniszterelnöknek, aki korábban „náci pártnak” nevezte az AfD-t. *„Természetesen vannak igazi nácik a pártban. De ez nem jelenti azt, hogy ennek a pártnak a szavazói mind nácik lennének”* – hangsúlyozta Merz, hozzátéve, hogy: *„Amennyiben pedig vissza akarjuk ezen szavazókat nyerni a demokratikus pártoknak az országban, akkor nem szabad őket folyamatosan sértegetni”*.

A tüntetések apropója egy két hete nyilvánosságot látott TV-riport volt, mely szerint AfD politikusok szélsőjobb oldali szervezetekkel és személyekkel közösen tartottak találkozót a nyilvánosság kizárásával Potsdamban. Az összejövetel fő témája a beszámoló szerint egy „Remigration-mesterterv” előkészítése volt, amely bevándorlók millióinak, valamint német állampolgárságot már szerzett személyek Németországból való kiutasítását irányozná elő.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

2. Egyszerűbb kitoloncolás mellé gyorsabb állampolgársághoz jutás – ezekről döntött múlt héten a Bundestag

Múlt héten a Bundestag a kormánykoalíció pártjainak (SPD-Zöldek-FDP) szavazataival elfogadta a Szövetségi Belügyminisztérium által benyújtott kitoloncolásokat megkönnyítő törvénytervezetet (Rückführungsverbesserungsgesetz). Ennek értelmében hosszabbodik az az időtartam, amely alatt a Németország elhagyására kötelezett menedékkérőket ún. „kilépési őrizetben” – például egy

repülőtér tranzitónájában – tarthatják. Az ilyen fogva tartás maximális időtartama 10 nap volt, ezt emelték most 28 napra. A módosítás értelmében továbbá több hatáskört kapnak a hatóságok a menekültek személyazonosságának megállapítására is. Ehhez az illetékes szerveknek lehetőségük lesz ezentúl menekültszállókban, közösségi lakásokban az adathordozók és dokumentumok átvizsgálására, illetve a beutazási és tartózkodási tilalom megsértése a jövőben a kitoloncolásig tartó őrizetbe vétel alapjává válik. Megváltoztatták ezen felül azt az előírást is, mely szerint a menedékkérőket tájékoztatni kell a tervezett kitoloncolásról. Ennek oka, hogy a statisztikák szerint Németországban háromból két kiutasítás sikertelen. Annak érdekében azonban, hogy az elutasított menedékkérők ne tudják elkerülni a kitoloncolást, illetve ne próbáljanak ellenállni annak, az eddigi három hónapos értesítési kötelezettséget megszüntették – kivételt képeznek ezen intézkedés alól a tizenkét év alatti gyermeket nevelő családok. A törvény módosításával továbbá könnyebbé teszik a bűnözők, embercsempészek és bűnszervezetek tagjainak kitoloncolását is. Ebben a törvénytervezetben képest némi módosítás történt a Zöldek közbenjárására: az eredeti verzió egy új kitoloncolási szabálysértés létrehozását irányozta elő a bandák vagy bűnözői klánok külföldi tagjai számára – amely „a büntetőítéletektől függetlenül” is alkalmazandó lett volna. Ehelyett az elfogadott törvény ezen személyeknél az egy éven belüli „többszörös jogerős ítéletet” helyezi az előtérbe, amely alapján a kitoloncolást el lehet végezni. Ezen felül a törvény kimondja, hogy ítéletben megállapított bűncselekmény antiszemita indítéka súlyos kitoloncolási oknak minősül, ez vonatkozik azonban rasszista, idegengyűlölő, nemi hovatartozással vagy szexuális irányultsággal szembeni indítékokra is. A kormánykoalíció a törvénnyel a múlt évben újfent jelentősen megnövekedett Németországba áramló migrációra és az abból fakadó társadalmi és politikai reakciókra kíván reagálni. Retorikájával és az új kitoloncolási szabályokkal a szövetségi kormány most demonstrálni kívánja cselekvőképességét, mindazonáltal valószínűleg túl magasra emeli az elvárásokat, hisz még a törvénytervezetben található feltételezés értelmében a kitoloncolások száma évente körülbelül csak 600 esettel (kb. 12%) növekedne az új szabályozásoknak köszönhetően. Ez igazsággal kis mértékű változást jelentene a 2021-es és 2022-es évenkénti körülbelül 12.000 kitoloncoláshoz, több mint 23.000 megghiúsult kiutasításhoz, valamint a nagyjából 280.000 jelenleg engedély nélkül Németországban tartózkodó személyhez viszonyítva.

Szintén múlt héten fogadta el a Bundestag az állampolgársági törvény módosítását, amely nagyban megkönnyíti a német állampolgárság megszerzését, és emellett a kettős állampolgárságot is lehetővé teszi. A reformmal a parlament többek között vonzóbbá kívánja tenni a Németországban való munkavállalást a szakképzett, külföldi munkaerő számára, illetve ösztönzőket kíván teremteni a sikeresebb integráció irányába. A módosítások értelmében a honosítás nyolc év helyett már öt év után is lehetséges Németországban, különleges integrációs eredmények esetén – mint például Németországban megszerzett diploma – ez az időtartam három évre is csökkenhet. A honosítás előfeltétele továbbra is a sikeres integráció és a német nyelvtudás igazolása, valamint a szabad társadalom értékei (Alaptörvény, demokrácia, szabadságjogok) melletti elkötelezettség marad. Az antiszemita, rasszista indíttatásból vagy nemi és szexuális irányultság elleni bűncselekményt elkövető személyek ezért kifejezetten ki lennének zárva ebből a lehetőségből. Fontos pontja még a változtatásnak az is, hogy jövőben mindenkinek, aki honosítást szeretne, el kell ismernie „*Németország különleges történelmi felelősségét az igazságtalan nemzetiszocialista rendszerért és annak következményeiért, különösen a zsidó élet védelméért*”. Ezzel a Bundestag az október 7-i Hamász terrortámadás utáni, németországi palesztin-párti tüntetéseken tapasztalható antiszemitizmusra kíván reagálni. Ezen túlmenően azoknak, akik német állampolgárok szeretnének lenni, anyagilag képesnek kell lenniük arra, hogy eltartsák magukat és családtagjaikat. Ez alól az

1974 után Németországba érkezett vendégmunkások és az úgynevezett volt NDK-beli szerződéses munkavállalók mentesülnek. Ezen kívül a jövőben a külföldi szülők Németországban született gyermekei fenntartás nélkül megkapják a német állampolgárságot, valamint megtarthatják szüleik állampolgárságát is, ha legalább az egyik szülő több mint öt éve jogszerűen él Németországban, és korlátlan tartózkodási joggal rendelkezik.

A törvény értelmében a honosítás azonban tíz éven belül visszavonható, ha kiderül, hogy a személy valótlan adatokat szolgáltatott be és azok nem feleltek meg a valóságnak. A reform következményeként a jövőben a liberális demokratikus alaprend melletti elkötelezettségről szóló helytelen nyilatkozatok is a szerzett német állampolgárság megvonásához vezethetnek.

Az új rendeletek várhatóan áprilisban lépnek hatályba. A Szövetségi Belügyminisztérium adatai szerint jelenleg mintegy tizenkétfélmillió külföldi állampolgárságú ember él Németországban, közülük mintegy 5,3 millióan legalább tíz éve.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#), [ide](#) és [ide](#).

3. Németország nem szállít cirkálórakétákat Ukrajnának

Fokozódó bel- és külpolitikai nyomás ellenére a Bundestag legutóbbi döntése értelmében Németország továbbra sem fog Taurus típusú cirkálórakétákat szállítani az ukrán hadsereg számára. Ezt megelőzően, mind a CDU/CSU Bundestag-frakció tagjai, mind pedig egyes kormánypárti politikusok a fegyverrendszerek átadása mellett foglalt állást. Mindezek ellenére végül csak 178 képviselő szavazott a kezdeményezés mellett – mindez azt jelenti, hogy még a 197 képviselőt számláló CDU/CSU-frakció összes tagja sem voksolt igennel.

A Taurus a Bundeswehr egyik legmodernebb rakétája, amely nagy magasságból és nagy távolságból is képes megsemmisíteni olyan célpontokat, mint például bunkerek, fegyverraktárak vagy ellátóvonalak. Ukrajna már régóta jelezte, hogy örömmel fogadná a fegyverekkel kapcsolatos német felajánlásokat, ugyanakkor 2023. október elején Olaf Scholz (SPD) kancellár úgy döntött, hogy Berlin egyelőre nem szállít a rakétákból Ukrajnának. Ennek elsődleges oka a német fél aggodalma, mely szerint a fegyvert az Ukrán Fegyveres Erők – annak 500 kilométeres hatótávolsága miatt – nem csak a megszállt ukrán területeken, hanem orosz felségterületen található célpontok ellen is bevethetnék. A kancellár álláspontját a koalíción belülről is többször kritizálták már Zöld, illetve FDP politikusok. Robert Habeck (Zöldek) alkancellár és szövetségi gazdasági miniszter a Bundestagban lezajlott vita során kifejtette, hogy az Ukrajnának történő fegyverszállítások során mindig fontos, hogy *„Németország ne váljon a háború közvetlen részesévé”*. Egyúttal kiemelete, hogy a német kormány a Taurus cirkálórakéták átadásának megtagadása ellenére kiemelkedő mértékben támogatja az ukrán fél katonai képességeinek további kiépítését.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

4. Hétpontos tehermentesítő csomagot ígér a német kormány a gazdáknak – ők tovább akarnak tüntetni

Múlt hét hétfőn zárult a gazdák egyhetes tüntetése a német kormány tervezett megszorításai ellen, melynek részeként mezőgazdasági vállalkozásoknak nyújtott támogatások és adókedvezmények jelentős része eltörlésre kerülne. Az intézkedés különösen súlyosan érintené a kis- és közepes vállalkozásokat, melyek a mezőgazdasági termékek alacsony németországi ára miatt fokozottan rászorúlnak a német állam és az EU által nyújtott szubvencióra, illetve egyéb közvetett pénzügyi támogatásokra – a 2021/2022-es pénzügyi évben a gazdaságok átlagosan közel 48 ezer euró támogatásban részesültek, melyet nagyjából 60-40%-os arányban finanszírozott az EU, illetve a német állam.

A Berlinben tartott fő záróeseményen, amelyre több tízezer traktort és mezőgazdasági járművet vonultattak fel a gazdák, Christian Lindner (FDP) szövetségi pénzügyminiszter is felszólalt. Beszéde azonban nem aratott nagy sikert, a gazdák kifütyülték őt. Bár néhány nappal a gazdák által meghirdetett demonstrációk kezdete előtt, január 4-én a Scholz kormány részben visszavonta a bejelentett megszorításokat, a gazdák azonban továbbra is elégedetlenek és az egész intézkedéscsomag eltörlését követelik. A pénzügyminiszter beszédében kiemelte, hogy erre nincs fiskális lehetőségük, viszont nyárig hét pontos tehermentesítő csomagot dolgoznak ki a gazdák megsegítésére. Erre reagálva a gazda szövetség elmondta, hogy további tüntetéseket fognak szervezni, mert nem elfogadható számukra a szövetségi kormány eljárása.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

5. Csökkent a német gazdaság teljesítménye 2023-ban

Recesszióba csúszott a német gazdaság a 2023-as évben. A Szövetségi Statisztikai Hivatal által bemutatott előzetes adatok szerint a német bruttó hazai összetermék (GDP) tavaly 0,3%-kal csökkent az előző évhez képest, amikor is még 1,8%-kal nőni tudott ugyanez a mutató. Az első negyedévben Németországban a gazdasági teljesítmény ár-, szezonális és naptárhatással kiigazítva még minimálisan, 0,1%-kal nőtt az előző negyedévhez képest. A második és harmadik negyedévben Európa legnagyobb gazdasága aztán stagnált és az utolsó negyedévben végül 0,3%-kal zsugorodott. Szakértők szerint a visszaesés elsősorban a világgazdaság növekedésének lassulására vezethető vissza, de a fogyasztóknak a magas infláció miatti visszafogott költségei hajlandósága is jelentős hatásokat mutatott. Ezen felül az ország bruttó hazai össztermékének valamivel több mint negyedét adó német ipar teljesítménye novemberben már az egymást követő hatodik hónapban csökkent; ilyen utoljára a 2008-as pénzügyi válság idején fordult elő.

A 2024-es kilátásokkal kapcsolatban a közgazdászok szkeptikusak. Szerintük a magas infláció tovább nyomja majd lefelé a fogyasztást, a magasabb kamatlábak lassítják az építőipart és a beruházásokat, miközben a világgazdaság összteljesítménye továbbra is gyengül.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

6. Egy lépéssel közelebb az önálló pártalapításhoz a WerteUnion

A korábban meglehetősen statikusnak mondható német pártpolitikai térkép rövid időn belül egy újabb szereplővel bővíthet. A tagok definíciója szerint mindezidáig CDU-közeli – a német médiában sokszor a CDU nem hivatalos belső, jobboldali-konzervatív pártellenzékeként jellemzett – Werteunion tagsága támogatta az egyesület párttá való alakításáról szóló tervezetet. A 2017-ben alapított tömörülés a CDU és a CSU azon tagjainak gyűjtőpontjaként tekintett magára, akik úgy érezték, hogy Angela Merkel korábbi CDU-elnök kurzusa nem elég konzervatív. Sajtóközlemények szerint az erfurti egyesületi gyűlésen Hans-Gerorg Maaßen elnök, a Szövetségi Alkotmányvédelmi Hivatal volt elnöke megkapta a szükséges felhatalmazást „*egy új konzervatív-liberális párt megalapítására*”. Az új párt nem csak elnevezésében, hanem alapító tagságában is támaszkodna a csalódott CDU-s szavazókat és párttagokat összefogó WerteUnionra.

Maaßen bejelentése szerint az új párt közös politikai célok esetén nem zárja ki egyetlen már meglévő politikai erővel való együttműködést sem. A CDU-val – és a többi mainstream német párttal – ellentétben az új politikai tömörülés nem kíván politikai „tűzfal” rendelkező párttá válni, így akár az AfD-vel való együttműködés is elképzelhető forgatókönyv lehet a jövőben. Az új párt célja, hogy a szeptemberi türingiai, szászországi és brandenburgi tartományi parlamenti választásokon is rajthoz álljon. A WerteUnion saját bevallása szerint körülbelül 4000 tagot számlál, akiknek többsége korábban a CDU-hoz, illetve egyes esetekben a CSU-hoz tartozott. Maaßent korábban többször próbálta – sikertelenül – önkéntes kilépésre bírni a CDU-vezetősége. Ennek hiányában a párt tavaly óta folytat kizárási eljárást az Alkotmányvédelmi Hivatal volt elnöke ellen. Friedrich Merz, CDU-pártelnök, már korábban bejelentette, hogy a CDU fel kívánja számolni a WerteUnionhoz fűződő szálakat az egyesület sikeres párttá alakulásától függetlenül. Politikai elemzők szerint, elsősorban a keleti tartományokban, az újabb politikai konkurens megjelenése érzékenyen érintheti a Merz-vezette pártot, mely mindezidáig mérsékelt eredményeket tudott felmutatni saját csalódott és az AfD-hez átpártoló szavazóinak a visszanyerésében.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

7. Az MCC és a Magyar-Német Intézet hírei

Cikk- és interjúajánló

Elképzelhető olyan forgatókönyv, hogy Németország belesodródik az ukrajnai háborúba? – erről kérdezte Intézetünk kutatási vezetőjét az Index.

A teljes interjú elolvasásához kattintson az [Index honlapjára](#).

Igazgatónk, Bauer Bence az Index.hu Kibeszélő című műsorának vendége volt, ahol szóba került többek között a jelenlegi német kormány politikája, a jelenleg zajló gazdatüntetések, de a német autóipar, autópályák és digitalizáció állapota is.

A teljes beszélgetés megtekintéséhez kattintson az [Index Youtube-csatornájára](#).

„Németország komoly gondokkal küzd, ennek csak az egyik jele a most is zajló gazdatüntetés” - hangzott el a Spirit FM Több-Kevesebb című műsorában. Bauer Bence, Intézetünk igazgatója elmondta, hogy a német gazdaság valóban komoly gondokkal küzd.

A teljes interjú meghallgatásához kattintson a [Spirit Fm honlapjára](#).

A német gazdák tiltakozó akciójának folytatásáról Bauer Bence nyilatkozott az M1 híradónak.

A teljes interjú megtekintéséhez kattintson a [Médiaklikk honlapjára](#).

A gazdák tudták formába önteni a Németország-szerte tapasztalható társadalmi elégedetlenséget - nyilatkozta az Infostart - InfoRádió műsorában Bauer Bence, Intézetünk igazgatója. Szerinte a kormánykoalíció „süllyedő hajóját” adott esetben a szabad demokraták hagyhatják el elsőként.

A teljes interjú meghallgatásához kattintson az [Infostart honlapjára](#).

Kétszázévezres tömeg tüntetett Varsóban, és követelte a két bebörtönzött politikus szabadon bocsátását. A lengyel belpolitikai történésekről Dobrowiecki Péter, Intézetünk kutatási vezetője nyilatkozott a HírTv híradójának.

A teljes interjú megtekintéséhez kattintson a [HírTv honlapjára](#).

Európa válságban van. Felületesen szemlélve ugyan gazdagnak és ezáltal erősnek tűnhet a kontinens, a felszín alatt azonban mély identitásválság van kibontakozóban, amely szemlélteti Európa voltaképpeni gyengeségét – írja Intézetünk igazgatója, a Bauer Bence a Mandiner honlapján.

A teljes elemzés elolvasásához kattintson a [Mandiner honlapjára](#).

Impresszum: Magyar Német Intézet az Európai Együttműködésért - Mathias Corvinus Collegium

Igazgató: Dr. Bauer Bence LL.M.

Felelős munkatársak: Fonay Tamás Álmos, Dobrowiecki Péter

Székhely: 1113 Budapest, Tas vezér utca 3-7.

Postacím: 1518 Budapest, Pf. 155

Web: www.magyarnemetintezet.hu

E-mail: mni@mcc.hu